

STORTINGET

Representantforslag 85 S

(2019–2020)

fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Torgeir Knag Fylkesnes og Audun Lysbakken

Dokument 8:85 S (2019–2020)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Torgeir Knag Fylkesnes og Audun Lysbakken om å evakuere barn og sårbare flyktninger fra Hellas til Norge og å støtte og bidra til den humanitære løsningen varslet av den tyske regjeringen

Til Stortinget

Bakgrunn

Sitasjonen for flyktninger i Hellas er katastrofal og har vært det lenge. Over 70 000 flyktninger kom til landet i 2019. I oktober 2019 var det 109 500 flyktninger i Hellas, herav 38 800 på de greske øyene, i følge FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR). Det er over 5 000 enslige mindreårige barn. Mange av flyktningene kommer fra Afghanistan og Syria. Antallet flyktninger i Hellas øker daglig. Etter at Tyrkia åpnet grensene, er mange flyktninger fanget mellom Tyrkia og Hellas, og søndag 1. mars og mandag 2. mars kom det 1 200 flyktninger med båt til Lesbos og andre øyer (NTB).

Den greske regjeringen har flere ganger uten hell forsøkt å få flere land i Europa til å ta imot blant annet enslige mindreårige asylsøkere. UNHCR, Leger uten grenser og Flyktninghjelpen har gjentatte ganger bedt de europeiske landene om å hjelpe Hellas med krisesituasjonen. FN har advart mot pandemiske hendelser, og UNHCR har bedt om en umiddelbar evakuering av familier og syke fra leirene.

Flyktningleirene i Hellas har blitt helvete på jord. De siste månedene har den humanitære situasjonen forverret seg mange ganger. I Moria-leiren er det i ut-

gangspunktet plass til 2 800 flyktninger – nå er det 20 000 flyktninger der. Hjelpearbeidere rapporterer om babyer som dør av diaré, og barn ned i toårsalderen som driver med selvskading. Barn har sluttet å snakke og spise fordi de lever under katastrofalt elendige forhold uten nødvendig omsorg. Det er manglende sikkerhet og dårlige sanitære forhold i leiren. Barn og kvinner er redde for å gå på do fordi toalettene er skitne og fordi det er farlig å bevege seg i området. Katrin Glatz Brubakk, barnepsykolog i Leger Uten Grenser, beskriver i Aftenposten 13. februar 2020 forholdene som katastrofale:

«Det er akutt behov for det meste: helsehjelp, adekvate steder å bo, beskyttelse mot regn, skikkelig mat, psykologisk støtte, skolegang, sikkerhet og følelsen av et liv.»

De siste dagene har situasjonen eskalert ytterligere også for hjelpearbeidere. Det rapporteres om hjelpearbeidere fra blant annet Dråpen i havet som har blitt angrepet av høyreekstreme grupperinger, noe som har ført til at Dråpen i havet har måttet innstille sine aktiviteter på Lesbos og i Moria-leiren. Hellas er i ferd med å bli et drivhus for høyreekstremisme, og situasjonen er farlig for flyktninger, lokalbefolkning og for sikkerheten i hele området. Midt opp i dette bor det mange sårbare barn, mange helt uten omsorgspersoner og uten at leirene og personalet der ivaretar de mest elementære behovene for trygghet og omsorg. Det er akutt behov for å få evakuert barn som er alene, og andre sårbare. Hellas kan ikke overlates til å takle dette alene. Særlig må en nå ta grep for å få enslige barn og sårbare ut av de verste leirene.

Ifølge NTB den 9. mars 2020 har flere europeiske land, som Finland, Frankrike og Tyskland, sagt de vil ta

imot enslige barn, og den tyske regjeringen opplyser følgende:

«Opp mot 1.500 mindreårige flyktninger som bor i flyktningleirer i Hellas, kan få komme til EU [...] Det blir forhandlet fram en humanitær løsning for 'en koalisjon av villige' til å ta imot disse barna.»

Regjeringen legger til at Tyskland er villig til å ta imot et passende antall.

Sosialistisk Venstreparti mener Norge må avlaste Hellas med å ta imot barn som er alene og andre sårbare flyktninger

Stortinget besluttet i desember 2015 at Norge i løpet av 2016–2017 skulle ta imot 1 500 asylsøkere som befant seg i Italia og Hellas, som et frivillig bidrag til EUs relokaliseringsprogram. Forslagsstillerne mener regjeringen må ta initiativ til en avtale med Hellas om å ta imot tilsvarende antall asylsøkere for saksbehandling i Norge som under tidligere relokaliseringsmekanisme, herunder prioritere barn på flukt alene og andre sårbare.

Det kommer få asylsøkere til Norge. I 2019 kom det 2 305 asylsøkere og 2 804 overføringsflyktninger. Flere norske kommuner har kapasitet og kompetanse til å ta imot flere flyktninger og har også bedt om å få ta imot flere. Kommuner som Stavanger og Trondheim har fattet vedtak om at de ber regjeringen om å svare positivt på henvendelsen fra Hellas om å ta imot enslige mindreårige flyktninger fra flyktningleirene i Hellas, og viser til at de har kapasitet til å bosette flere enn det regjeringen har lagt opp til.

Regjeringen sier at de bidrar med mye støtte gjennom EØS-midlene. Men mye av disse midlene blir ikke brukt, og i flere år har Norge fått tilbake store summer. Dette kan ha ulike årsaker, og en av dem er at Hellas har måttet låne store summer fra EU og IMF fordi økonomien var ruinert, og at de i den forbindelse ble pålagt å redusere offentlig sektor, kutte sosiale goder og ikke ansette flere i det offentlige. Slike restriksjoner gjør det umulig å håndtere en stor, akutt flyktningskrise, som selvsagt forutsetter et stort apparat til å administrere og behandle saker. Hellas er langt unna å kunne sies å ha et velfungerende statsapparat, og befolkningen er fortvilet fordi de må tåle både sosiale kutt og håndtere flyktningskrisen.

Sosialistisk Venstreparti har tidligere fremmet forslag om at de ubrukte EØS-midlene må brukes til å øke den humanitære bistanden i Hellas og nærområdene, gjennom frivillige organisasjoner. Det er helt avgjørende at den humanitære støtten til de frivillige organisasjonene i Hellas nå økes, slik at frivillig hjelpearbeid kan gjenopptas når sikkerheten er gjenopprettet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen umiddelbart ta initiativ til en avtale med Hellas om å ta imot et tilsvarende antall asylsøkere for saksbehandling i Norge som under tidligere relokaliseringsmekanisme (1 500 personer). Barn på flukt alene og andre særlig sårbare prioriteres.

10. mars 2020

Karin Andersen

Torgeir Knag Fylkesnes

Audun Lysbakken